

VeVi Vesistöviisas toiminta yhteistyössä

2026 – 2028

Hankesuunnitelma ja kustannusarvio

Muokattu 29.04.2026

Hollola

Hankeaikataulu: 01.03.2026 – 31.03.2028

Hankebudjetti: 63 900 €

Avustus ja omarahoitus: avustus 31 950 €, omarahoitus 31 950 €

Hankekumppanit: Hollolan kunta, Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiö

Vaikuttavuus: Yksityiset maanomistajat, paikalliset kuntalaiset, päiväkotit, ammattikorkeakoulun opiskelijat, mukaan lähtevät yksityiset maanomistajat, Päijät-Hämeen kunnat

Tausta-aineistot: Vesijärvi-ohjelma 2024–2027, Hämeen vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2022–2027, Hollolan kunnan Vesistövisio 2020-2025

Hankkeen tavoite

Hankkeen tavoitteena kartoittaa hankealueen maanviljelyn vesistövaikutusten riskikohteet ja saavuttaa kattava tietous konkreettisten toimenpiteiden tarpeesta, toimien valitseminen oikeissa kohteissa ja laatia suunnitelmat konkreettista toimenpidehanketta varten. Hankkeessa painopisteenä on myös sitouttaa alueen toimijat sujuvaan ja pysyvään yhteistyöhön. Näitä tavoitteita toteuttamaan on luoto kolme työpakettia, joiden avulla haetaan mahdollisimman laajaa vaikuttavuutta niin Hollolan kunnan alueella kuin laajemminkin, sillä naapurikuntien yhteyshenkilöt kutsutaan mukaan hankkeen ohjausryhmään. Lisäksi haetaan synergiaa muiden alan käynnissä olevien hankkeiden kanssa, kuten esimerkiksi laaja ACWA LIFE -hanke. Työpakettien sisällössä huomioidaan vesienhoidon vaikutus myös luonnon monimuotoisuuteen. Näissä teemoissa tavoitellaan samoja tavoitteita, jotka tukevat toisiaan ja luovat pohjaa kestäväälle ja hyvinvointia lisäävälle virkistystoiminnalle. Hankkeen aikana laaditaan Hollolan uusi vesistövisio, jonka lähtökohtana on yhtä lailla parantaa alueellisten vesistöjen tilaa ja jakaa tietoa toimijoille, sekä lisätä konkreettista yhteistyötä. Vesistövision laadintaan ei kuitenkaan haeta rahoitusta.

Hollolan kunnan alueella toimii kolme vesienhoidon toimijaa. Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiö, Vanajavesikeskus sekä Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry. Toimijat tekevät arvokasta työtä vesienhoidon osalta, mutta resurssit ovat heillä tiukassa. Hankkeen avulla yhdistetään voimia ja mahdollistetaan vahvempi viestin vienti vastaamaan kysymyksiin, mitä maanomistajat voivat tehdä itse ja vaikuttaa niin vesistöjen kuormitusten vähentämiseen. Hanke keskittyy laajaan alueeseen, mutta tavoite on aina sama ja selkeä: tieto ja konkretia edellä yhteistyön avulla.

Hanke tukee niin paikallista Vesijärvi-ohjelmaa kuin Hämeen vesienhoidon toimenpideohjelmaakin. Hankkeen aikana laaditaan Hollolan kunnan uusi vesistövisio jatkamaan kunnan arvokasta vesienhoitotyötä järjestelmällisesti ja ottamaan huomioon paikalliset toimijat säätiöistä yksityisiin kuntalaisiin.

Hankkeen lisätavoitteena on ottaa mukaan hankkeeseen Päijät-Hämeen kuntia mm. ohjausryhmään ja jakaa tietoa mm. Päijät-Hämeessä viranomaisille ja yhteistyötahoille, jotka voivat jakaa hankkeen viestiä eteenpäin. Kunnalla on hyvät yhteydet muihin kuntiin ja kokemusta tiedon jaosta ja yhteistyöstä mm. yhteisten hankkeiden ajoilta. Hankkeessa toivotaan myös rahoitettavien hankkeiden yhteisiä tilaisuuksia tiedon leviämisen ja vertaisoppimisen kannalta.

Hankkeen toimenpiteet, aikataulu ja kustannukset

Hankkeessa on kolme työpakettia, jotka yhdistyvät samojen tavoitteiden alle, jotka ovat parantaa paikallisten vesistöjen tilaa ja estää jatkossa valuvia ravinnekuormituksia vesistöihin konkreettisten toimien, yhteistyön ja tiedotuksen avulla. Työpaketit on kirjattu erikseen, mutta yhdistyvät käytännössä toisiinsa luoden ehjän kokonaisuuden.

Hankkeen alkuun palkataan lisäresurssiksi hanketyöntekijä. Hanketyöntekijän kanssa tehdään tarkempi aikataulutus ja yhteistyösopimukset sekä viestintäsuunnitelma ja materiaalipohjat. Palkkakustannukset ovat kustannusarviona 14 000 €. Hollolan kunnan työaikakustannukset ovat 3 000 € ja Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiön osalta 20 000 €.

1. Rannat kuormituksen pysäyttäjänä ja vesienhoidon tukena esimerkkikohteena Vähä-Tiilijärvi

Vesistöt ovat ihmisille tärkeitä ja niiden tärkeyttä on tutkittu mm. ihmisen hyvinvointiin liittyen. Haluamme kulkea ja pysähtyä rannalla, katsella avointa vesialuetta ja nauttia sen puhtaasta luonnosta. Luonnon virkistyskäyttö on lisääntynyt ja muuttunut monimuotoisemmaksi erilaisten laitteiden myötä. Tämä on muun maankäytön rinnalla vaikuttanut vesistöjen rantojen kuntoon ja sitä myötä ravinteiden valumiseen. Tästä hyvänä esimerkkinä Hollolan kuntakeskuksen läheinen Vähä-Tiilijärvi, jonka rannat ovat hyvin kuluneet lisääntyneen virkistyskäytön myötä. Vähä-Tiilijärvi kärsii ravinnekuormasta, ja kaikki toimenpiteet ovat tarpeen tärkeän lähivesistön puolesta, joka aikanaan täytti kunnan salin runsammin kuin mikään muu yleisötilaisuus. Vesistöt ovat kuntalaisille tärkeitä. Mutta

muistavatko he sen luonnossa kulkiessaan, järvenranta tonttia rakentaessaan tai maata viljellessään? Työpaketissa toteutetaan konkreettisia toimenpiteitä, joista tiedotetaan paikan päällä selittäen, miksi ne ovat tärkeitä ja miten ne ovat monistettavissa.

Rannan kasvillisuusvyöhyke suojavyöhykkeenä maalla ja vedessä.

Ravinteiden pysäyttäminen ja monimuotoisuuden lisääminen arvokkaina elinympäristöinä metsäalueilla. Vähä-Tiilijärvi sijaitsee keskellä metsäisiä rinteitä, joiden päällä leviää laaja asuinalue lähes joka puolella järveä. Rantaa pitkin kulkeva polku on levinnyt useita metrejä leveäksi kulkuväyläksi, ja rantavyöhykkeen kasvillisuus on paikoittain hävinnyt kulu- tuksesta kokonaan. Rantavyöhykkeen suojakaista olisi arvokas ravinteiden pysäyttäjä. Ravinteiden pysäyttäminen on tärkeää myös metsänkäytössä, jossa vesistöviisas met- sänkäyttö on avainasemassa. Kokonaisuudessa tuodaan esille sen vaikutukset vesistön ympäristössä ja toimenpiteet miten vesistöviisas metsänkäyttö toteutuu keskellä kunta- keskusta, mutta myös etäällä olevissa metsissä.

Toimenpiteet

- Rantavyöhykkeen kasvillisuuden istuttaminen ja rajaaminen virkistyskäytön tieltä oh- jaamaan kulkua vain tietyille katselutasanteille, jotka maastosta jo löytyvät.
- Istutusalueiden tietokyltit kertomaan miksi niin on tehty ja mihin se vaikuttaa ja mitä kulkijan on hyvä ottaa jatkossa huomioon. Tietotauluihin sisällytetään myös tietoa met- sänhoidon vaikutuksista vesistöihin.
- Toimenpidettä pidetään esimerkkinä, josta viestitään ja josta kerrotaan liittyen työpa- kettiin 2.

Aikataulu

- Istutukset ja tietotaulut 2026. Tilaa tarkkaillaan ja kunnostetaan tarpeen mukaan hankkeen aikana. Jatkossa ranta lisätään seurattaviin ja huolettaviin kohteisiin.

Kustannukset

- Istutukset: 5 000 €, tietotaulut ja viestintä: 500 €

Yhteistyö

- Yhteistyötä toteutuksessa tehdään läheisen luontopäiväkodin lasten kanssa. Viestinnässä tehdään yhteistyötä Vesijärvisäätiön kanssa.

2. Pellot yhteistyöllä kestäviksi keitaiksi

Viljelijät ovat ristitulella lisääntyvän tiedon keskellä, jossa heiltä odotetaan paljon. Samaan aikaan maanviljelyä paheksutaan sen ympäristövaikutuksista ja kuitenkin pidetään yhtenä ratkaisevana tekijänä vesienhoidossa ja luonnon monimuotoisuuden lisäämisessä. Maanviljelyssä on paljon toimijoita ja tukityökaluja. Hollolan kunnan ilmastosuunnitelma hyväksyttiin joulukuussa 2024, jossa yhtenä toimenpiteenä oli edistää kestävä maanviljelyä. Tähän ei kuitenkaan lisätty resurssia, mutta viesti paikallisilta maanviljelijöiltä oli, että he toivovat yhteistä, paikallista foorumia, jossa jakaa tietoa ja kokemuksia, sekä saada tietoa lisää kestävään toimintaan liittyen. Hankkeen avulla toiminta voidaan aloittaa kunnan ohjaamana ja varmistaa vesistöviisas maanviljely- viestin vahvistuminen käyttäen suunniteltua työkalua eli paikallista maanviljelijöiden foorumia, joka erityisesti painottuu ympäristöteemoihin ja maanviljelyn kestävyteen vesistöviisas maanviljely kärkeillä.

Toimenpiteet

- Yhteistyö viljelijöiden kanssa, kokoontumiset, koulutukset ja toimenpiteet. Etsitään ja laaditaan suunnitelmat paikallisista parhaista toimenpiteistä vesien ja luonnon näkökulmasta luontopohjaisilla ratkaisuilla. Hankkeessa etsitään niin pieniä kuin isompiakin toteutettavia toimenpiteitä niin, että jokainen voi edistää vesistöviisasta maanviljelyä vaikka mahdollisuutta isompiin investointeihin ei olisikaan. Toimijoita tuetaan kartoitettavalla tiedolla ja suunnitelmilla hakemaan avustuksia toteutuksia varten.
- Kartoitetaan alueella jo aikaisemmin tehtyjä toimenpiteitä ja niiden tuloksia aikaisemmissa hankkeissa. Tuodaan paikalle eri alueiden asiantuntijoita kertomaan miksi ja miten parhaat toimenpiteet tehdään. Tätä varten järjestetään tilaisuuksia maanviljelijöille hankkeen aikana. Näissä tilaisuuksissa keskustellaan ja opitaan sekä edistetään vertaisoppimista.
- Hankkeen aikana tehdyistä havainnoista ja paikallisesti sopivimmista toimenpiteistä tehdään jaettava tietokooste konkreettisten esimerkkien kanssa, jossa esitellään yksinkertaistettuna miksi tehdään, mitä tehdään, kenelle on hyötyä ja mitä se maksaa. Näin jaetaan tietoa myös heille, joita hanke ei ole toteutusaikanaan tavoittanut.
- Kunnan vesistöviisas maankäyttö peltoalueilla suunnitelman toteutus, sekä julkistus vesistöviisas maankäyttö tilaisuuden yhteydessä. Kokonaisuuteen kuuluu linjaukset liittyen kunnan omistamiin peltoalueisiin, joiden osalta tehdään Vesistöviisas maankäytön suunnitelma, jonka ehtojen mukaan linjataan vuokrattavien peltojen sopimukset, sekä kunnan oma maankäyttö peltoalueilla. Suunnitelma esitellään alueellisesti julkisessa tilaisuudessa, joka on avoinna kaikille asiasta kiinnostuneille ja jossa jaetaan tietoa

vesistöviisaasta maankäytössä kokonaisuudessaan. Tilaisuus toimii samalla hankkeen loppuseminaarina.

Aikataulu

- Tilaisuudet paikallisille maanviljelijöille: tietotilaisuus, sekä konkreettiset kohdevierailut alkaen loppupalvi 2026.
- Toimenpiteiden kartoitus, suunnittelu ja kohdentaminen sekä priorisointi koko hankkeajan.
- Kunnan vesistöviisas maankäyttö peltoalueilla suunnitelman laadinta ja toteutus 2027 ja tilaisuus keväällä 2028

Kustannukset

- Viljelijöiden tilaisuudet (sis. viestintä) ja asiantuntijat: 5 000 €, Kunnan vesistöviisas maankäyttö peltoalueilla suunnitelma ja tilaisuus: 15 000 €.

Yhteistyö

- ProAgria, MTK, Vesijärvisäätiö, LAB amk, Mhy

3. Opiskelija yhteistyö, tie nuorten tiedon lisääntymiseen

Hankkeessa tavoitteena on tehdä laajaa yhteistyötä koululaitosten kanssa. Kunnalla on hyvät yhteydet niin Lahden ammattikorkeakouluun kuin Hämeen ammattikorkeakouluunkin. Opiskelijatyönä toteutetaan mm. paikkatietotarkastelua alueelle, toimenpiteiden kartoitusta kuin käytännön toteutustakin mm. näytteenottojen osalta, jotta saadaan tietoa tilanteesta ennen toimenpiteiden tekoa. Opiskelijat pääsevät osallistumaan tilaisuuksiin ja toimimaan konkreettisten kohteiden kanssa. Samaan aikaan haetaan kehitysaihoita maanviljelijöiden ja koulujen välillä mahdolliseen jatkossa tapahtuvaan yhteistyöhön, jota

harvempi maanviljelijä on osannut hakeutua, mutta Hollolassa siitäkin on muutama esimerkki aikaisemmin, joita voidaan esitellä.

Aikataulu: Hankkeen alusta lähtien

Kustannusarvio: 1000 € kulukustannuksiin

Kustannusarvio yhteensä

Hanketyöntekijän palkkakustannukset 14 000 €

Oma työaikakustannukset:

Hollolan kunta ~~5 000 €~~ 3 000 €

Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiö ~~25 000 €~~ 20 000 €

Toimenpiteet: ~~90 500 €~~ 26 500 €

Matkakulut: 400 €

Yhteensä: ~~134 900 €, avustus 67 450 €, omarahoitus 67 450 €~~

~~63 900 €, avustus 31 950 €, omarahoitus 31 950 €~~

Kustannusosuudet: ~~Hollolan kunta 109 700 €, Vesijärvisäätiö 25 200 €~~

Hollolan kunta 43 700 €, Vesijärvisäätiö 20 200 €